

*Т. Беднарчик** (м. Вінниця)

ВІРОВЧЕННЯ СВЯТОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВІРИ М.ШКАВРИТКА**

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими завданнями.

Постать Мирослава Шкавритка як активного діяча та ідеолога українського рідновірського руху є фактично не відомою для сучасних науковців. Також невідомими є віровчення та діяльність рідновірської конфесії Свята Українська Віра - Рідна Віра (далі – СУВ-РВ), яку створив М.Шкавритко.

Ім'я М.Шкавритка після його смерті свідомо замовчувалося провідниками конкуруючих рідновірських конфесій, особливо з початком їхньої проповідницької діяльності в незалежній Україні. Лише одна монотеїстична рідновірська конфесія сучасної України визнає М.Шкавритка, поряд з В.Шаяном та Л.Силенком, духовним учителем. Це – Собор Рідної Української Віри [Безверхий О. Наука Рідної Віри.- Вінниця, 1993.- С. 1].

Наукову цінність має монотеїстичне віровчення СУВ-РВ, яке ґрунтується на ідеях традиціоналізму, стало альтернативою революційного курсу розбудови РУНВіри Л.Силенка. СУВ-РВ стала першою конфесією, яка визнала В.Шаяна духовним учителем після його смерті.

Аналіз наявних досліджень і публікацій. Наукові матеріали з вивчення життя і діяльності М.Шкавритка та функціонування СУВ-РВ відсутні. В сучасній рідновірській літературі зустрічаються лише поодинокі згадки цієї постаті. У виданнях РУНВіри М.Шкавритко постає як не вартий уваги заколотник проти постаті Л.Силенка. Його релігійні погляди взагалі рідновірами не розглядаються й оцінюються як „шкідливі

* Беднарчик Т.Р. – аспірант Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України; викладач соціології Вінницького медичного коледжу імені академіка Д.К.Заболотного.

** © Беднарчик Т.Р., 2004

фантазії”. Головна увага приділяється критиці М.Шкавритка як особистості [Лисенко С. Учитель Силенко, його родовід, життя і Віра в Дажбога.- К., 1996.- С. 287-290, 306].

М.Боровик, канадський проповідник невеликої громади, поборник "чистої віри" в єдиного Бога-Творця, також піддав критиці М.Шкавритка та його вчення. Головні претензії було пред'явлено до імені Бога в СУВ-РВ - Дажбог, до спроби відновити давні вірування, до використання в культовій практиці зображень людей [Боровик М. Правдивий напрямок.- Wilsonville, Ontario Canada, 1980.- С. 207-208].

Джерелами вивчення СУВ-РВ є періодичні видання конфесії - журнали "Нові Скрижалі", "Щоб будувати" та виклад віровчення "Наука Рідної Віри".

Отже, можна виділити ряд загальних проблем дослідження діяльності М.Шкавритка. Це відсутність наукового аналізу його теології, відсутність досліджень організаційної діяльності СУВ-РВ як складової українського рідновірського руху в діаспорі, подолання наслідків упередженого висвітлення постаті М.Шкавритка у виданнях РУНВіри, яке виникло внаслідок тривалого ідеологічного протистояння. Тому діяльність та віровчення М.Шкавритка потребують наукового вивчення.

Цілями статті є: подати історію виникнення та розвитку СУВ-РВ; дати характеристику СУВ-РВ як конфесії; розглянути теологію СУВ-РВ та виділити її головні риси.

Релігійна організація СУВ-РВ. Засновником та головним ідеологом Святої Української Віри - Рідної Віри є Мирослав Шкавритко. Точні відомості про його життя відсутні. Відомо, що він народився і виріс в Україні. Вірогідно, в роки Другої світової війни він опинився на Заході, пізніше потрапив до Канади. Працював у видавництвах українських часописів. М.Шкавритко стверджував, що прилучився до рідновірського руху самостійно, задовго до створення конфесії. У березні 1961 р. він склав для себе щоденну молитву, в якій звертався до Дажбога як до Бога, звертався до Праотців та до Т.Шевченка як пророка України [Шкавритко М. Во ім'я Дажбога... // Нові Скрижалі.- 1972.- № 3.- С. 2].

Як редактор вінніпезького україномовного щотижневика "Канадійський фермер", М.Шкавритко з кінця 1960-х років співпрацює з Л.Силенком, зокрема, забезпечує видання на сторінках часопису його праці "Праісторична Україна". Як гість, бере участь у засіданнях Об'єднання Синів і Дочок України РУНВіри, зокрема на 3-му з'їзді Керманічів Головного Столу ОСЦУ РУНВіри.

Під керівництвом М.Шкавритка 25 вересня 1971 р. у канадському місті Вінніпег було створено релігійну організацію Головна Рада

Ініціаторів Соборного Храму Рідної Віри (далі - ГРІ СХРВ). Пізніше конфесія запровадила назву Свята Українська Віра - Рідна Віра. За повідомленням 1983 р., організацію ще до 1971 р. започаткували "Мислителі Рідної Віри", які почали свою діяльність з публікацій про давню історію, з підбору кадрів для відкритої діяльності та формування "Круглого столу" лицарів Рідної Духовності. Так, за версією М.Шкавритка, були організовані перші рідновірські гурти, які прагнули організаційного об'єднання [Шкавритко М. Покликані предками, покликані народом! // Нові Скрижалі.- 1983.- № 66.- С. 1569-1577]. До ГРІ СХРВ увійшли п'ятнадцять осіб, імена яких не розголошувались. Відомо, що до неї, зокрема, увійшов Вишата Святославич – духовний учень В.Шаяна. Керівником Ради було проголошено кандидата до освячення на Духовного Учителя Рідної Віри М.Шкавритка. Засновники відзначали, що ГРІ СХРВ - це організація орденського типу, яка прагне поширити структуру Рідної Віри у суспільство, об'єднати рідновірські організації, розрізнені громади та поодиноких сповідників рідновірської ідеї, а також розвинути вчення Рідної Віри, створити її навчальний заклад та науковий центр, розробити рідновірський календар, здійснювати Духовний Ренесанс Української Людини.

Під Духовним Ренесансом розуміло забезпечення повернення українців до предківської віри в Дажбога, Бога - Дателя Буття. Українець, який проходить духовне переродження і стає рідновіром, починає відчувати голос предків та отримує від них містичну силу. Рідновір - "новий сильний тип українця", стає людиною вільною духом, творцем нової історичної епохи [Шкавритко М. Грім історії // Нові Скрижалі.- 1972.- № 8.- С. 3-7].

ГРІ СХРВ розглядалась її засновниками як тимчасова перехідна організація, яка діятиме до скликання Першого Збору Соборного Храму Рідної Віри. В майбутньому планувалося створити потужну рідновірську релігійну організацію "Духовне Вогнище Рідної Віри" [Організаційні справи // Нові Скрижалі.- 1972.- № 2.- С. 19-21].

В окремому приміщенні власного будинку у м. Вінніпег (Канада) М.Шкавритко відкрив Соборний Храм Рідної Віри як головне культове місце конфесії. В 1980 р. він видав розгорнутий виклад віровчення конфесії - книгу "Наука Рідної Віри", яка складається з шістнадцяти розділів двохсот двадцяти параграфів. В примітці до твору М.Шкавритко зазначає, що він використав твори Т.Шевченка, Л.Українки, І.Франка, В.Шаяна, І.Вергуна.

В 1974 р. М.Шкавритко здійснив поховальну відправу над урною з прахом В.Шаяна та прийняв її на збереження до СХРВ згідно з угодою з

Інститутом ім. В.Шаяна [Проф. Володимир Шаян відійшов у вічність // Альманах світання.- 1974.- 3(v).- С. 1]. Пізніше В.Шаяна було посмертно освячено у Волхви СУВ-РВ [Про спробу знеславити світлу пам'ять В.Шаяна // Нові Скрижалі.- 1983.- № 1(66).- С. 1601-1607].

ГРІ СХРВ протягом 1971-1984 років видавала журнал-квартирник "Нові Скрижалі" та внутрішній бюлетень для релігійних активістів "Щоб будувати". ГРІ СХРВ підтримувала відносини з віруючими багатьох країн: США, Канади, Великобританії, Австралії. Поодинокі прихильники знаходилися в Польщі та Парагваї. Приблизна кількість віруючих та прихильників СУВ-РВ складала до двохсот осіб, але структура СУВ-РВ та чисельність вірних потребують подальшого вивчення.

Головним духовним званням в СУВ-РВ було "Волхв Святої Української Віри". Йому передують звання "Кандидат до Освячення на Волхва (Духовного Учителя) Рідної Віри". Після випробувального терміну, який не був чітко регламентований, кандидат проходить ритуал Освячення в Законі Рідної Віри шляхом соборного рукопокладання. Будучи Керівником ГРІ СХРВ та головним його ідеологом, М.Шкавритко офіційно вважався кандидатом на Освячення протягом семи років діяльності [Шкавритко М. Покликані предками, покликані народом!.- С. 1569-1577].

29 липня 1978 р. у Вінніпезі відбувся Святочний Збір Рідновірів СХРВ, на якому було проголошено створення Духовного Вогнища Рідної Віри як світового центру рідновірів, проголошено назву релігії – "Свята Українська Віра – Рідна Віра". М.Шкавритко пройшов "Акт Освячення у Волхви Святої Української Віри в Законі Рідної Віри Предків" [Там само].

Ще в жовтні 1971 р. ГРІ СХРВ звернулася з пропозицією про співпрацю та об'єднання до усіх існуючих на той час рідновірських громад та груп. Зокрема, до Голови Головного Столу ОСІДУ РУНВіри Л.Силенка та до всіх Керманічів ГС ОСІДУ особисто. Подібні пропозиції пізніше були зроблені голові релігійної течії "Бог є один" М.Боровику, Громаді "Визнавців Української Віри", Голові громади Української Національної Віри імені Лесі Українки В.Гайдайчуку. Ідея організаційного об'єднання була однією з провідних в поглядах М.Шкавритка. Однак жодна з громад інших рідновірських конфесій не увійшла до СУВ-РВ як організаційна одиниця.

М.Шкавритко помер 16 вересня 1984 р., і у зв'язку з його смертю та смертю кількох інших провідників віруючі конфесії не змогли зберегти організаційну структуру і прилучилися до інших рідновірських конфесій.

Теологія СУВ-РВ. Згідно із вченням СУВ-РВ, Рідна Віра була створена в минулому самим українським народом в процесі усвідомлення Божої Істини. Також її появу спричинила діяльність конкретних людей – обранців Дажбога серед представників українського народу, які "промовляли слова Божої Премудрості". Вони і заклали основи "Рідного Українського Богорозуміння". Відродження Рідної Віри в наш час М.Шкавритко вважає видатною, переломною подією в історії українського народу та світу і назвав цей процес "громом нашої історії". Рідна Віра, - зазначав він, - "... втілює в собі ... совість нової епохи! Бо Рідна Віра – це ж саме наше, нове, вільне життя!" [Шкавритко М. Грім історії.- С. 3-7].

М.Шкавритко часто наголошує, що Рідна Віра має давнє походження – "має свої глибокі коріння у вічності", а тому володіє містичною силою "оживляти, відроджувати духовно (дослівно – "духово") людей" [Шкавритко М. Джерело сили народу. Розгадка таємного з наук Пророчиці Лесі Українки // Нові Скрижалі.- 1981.- № 1(58).- С. 1184-1191].

"Велесова книга" використовувалася й вшановувалася М.Шкавритком як джерело формування сучасної релігійної ідеології СУВ-РВ. ГРІ СХРВ оцінювала це джерело як найдавніший український письмовий твір, який дає можливість реконструювати суспільно-політичні та культурно- релігійні умови життя предків українців [Найстарший літопис Русі-України // Нові Скрижалі.- 1983.- № 1(66).- С. 1587]. Було використано частину текстів "Велесової книги" для обґрунтування молитовного славлення Дажбога [Шкавритко М. Молитва // Нові Скрижалі.- 1972.- № 3.- С. 3-8]. Разом з тим, тексти цього документу не розглядались як обов'язкова вказівка для відродження релігійної практики СУВ-РВ.

Рідна Віра, за віровченням, є "засобом Божого об'явлення українському народу". Релігія людини обов'язково повинна бути для неї рідною, оскільки пізнання Бога неможливе без пізнання власного роду, рідного оточення, призначення власного народу. Тому Свята Українська Віра також називається Рідною Вірою. Вона є "самобутньо-українським освідомленням Святої Божої Сутності і Її дії". Було проголошено, що між Рідної Вірою та сучасною наукою розходжень і протистояння бути не повинно, оскільки конфесія прихильно ставиться до наукових відкриттів. В СУВ-РВ кожен українець може знайти своє власне "Я", оскільки зв'язок з Божественним не буде суперечити його національній сутності. Рідна Віра також є дією Бога в душі людини, яка закладена в людині при народженні. Зрада Рідної Віри означає її духовну смерть. Також цим є і

зрада Батьківщини-України [Шкавритко М. Наука Рідної Віри. Питання і відповіді.- Winnipeg, 1980.- С. 10-12].

За вченням М.Шкавритка, Рідна Віра збереглася у звичаях народу, але справжньою передумовою її збереження є проявлення в ній Сили Божої. Рідна Віра відродилася не випадково, а як містична допомога предків, яка надійшла до народу в часи найбільших втрат, бездержав'я та розсіяння українців по країнах світу. Людське суспільство, землеробство, ремесло, державність, виникли на території України в дохристиянський період як здобуток культури та давньої релігії. Це означає, що принципи давньої віри є універсальними, містять в собі Божі Істини, а тому придатні й потрібні українській людині "на всі віки". Тому сучасна Рідна Віра закликає не до "поганського примітивізму", а до Істинної Віри-Правди Божої.

М.Шкавритко наголошує, що Рідна Віра ґрунтується і на таємних знаннях, які вдалося зберегти або відновити і які є продовженням знань волхвів минулого. Таємниця Рідної Віри полягає також у тому, що вона є речником волі Дажбога [Шкавритко М. Наука Рідної Віри. Питання і відповіді.- С. 7-8].

Відродження Рідної Віри в наш час М.Шкавритко вважає доказом божественної допомоги українському народу в скрутні часи. Цю допомогу він називає "інтервенцією Духовного Світу". Ця допомога надається як дозований вплив на окремих осіб. Завдяки медитаціям рідновіри розвивають "духовне озороження", яке отримали від предків, і отримують здібності проповідувати Рідну Віру і виконувати волю Дажбога [Шкавритко М. Покликані предками, покликані народом!.- С. 1569-1577].

Теологія СУВ-РВ заснована на монотеїстичному культі Дажбога. На думку М.Шкавритка, дохристиянські вірування вже містили ідею монотеїзму. "Предки нашого народу, - пише він, - вірили в Єдиного Бога-Духа, окреслюючи многопроявність Сили Бога-Духа в природі многоназивністю Божественних імен чи назв". Він посилається на свідчення середньовічних істориків Прокопія Кесарійського та Гельмольда. Оскільки "Правда про Єство Бога", єдина і незмінна в своїй основі, була відкрита нашому народу в давнину, реформувати її в наш час немає ніякої потреби [Шкавритко М. Наука Рідної Віри. Питання і відповіді.- С. 14].

"Бог Предвічний", який згадується в українських колядках, на думку М.Шкавритка, також є одним із імен єдиного Бога – Дажбога [Шкавритко М. Світло істинної віри // Нові Скрижалі.- 1981.- № 4(61).- С. 1328-1337].

Хоча в центрі теології СУВ-РВ знаходиться монотеїстичний культ Дажбога, М.Шкавритко звернувся до однієї з дощечок "Велесової книги", в якій Бог оголошується "множественним" і "многоназивним", а імена Сварог, Перун, Велес, Дажбог є іменами одного і того самого Бога. Однак культове вшанування інших богів, крім Дажбога, не практикувалося [Про спробу знеславити світлу пам'ять В.Шаяна.- С. 1601-1607].

Посилаючись на "Велесову книгу", М.Шкавритко обґрунтовує сучасне вчення СУВ-РВ про те, що Дажбог є Творцем, Основою Всесвіту, володарем світів Прави, Нав'я (Нави) та Яви [Шкавритко М. Так говорить "Влес Книга" // Нові Скрижалі.- 1981.- № 1(58).- С. 1180]. Світи Прави, Нав'я та Яви разом являють Триєдину Основу Буття, символом якої є знак тризубця. М.Шкавритко визнає, що його вчення про Триєдину Основу Буття та містичне розуміння тризубця є продовженням концепції В.Шаяна ("Тризуб", 1953) [Шкавритко М. Велике таїнство священного тризуба // Нові Скрижалі.- 1982.- № 4(65).- С. 1522-1528].

Бог у віровченні СУВ-РВ – це "Джерело всього Буття – Датель Буття! Це та таємна Сила, розлита по всьому, і Яка всім володіє". Рідна українська назва Бога – Дажбог. Бог і Дажбог – це одне і те саме "Єство Єдиного Бога". Дажбог – це Дух Святості, Правди, Добра, Волі, Розумне Начало світу, Всесвіт, Космос і Універсум, Першопричина, яка перебуває в природі і поза нею. Реалії Бога є непізнані для людини. Бог не має уособлення і остаточного власного імені. Бог, також, - це потік життя у віках, а частина його субстанції – це той елемент, який дозволяє людині і нації "бути і жити" [Шкавритко М. Наука Рідної Віри. Питання і відповіді.- С. 15-16].

ГРІ СХРВ оголосила, що предки розуміли Бога як Космогонічне Божество, Істоту Космосу (Всесвіту), Дателя Буття, Праджерело усіх Джерел, як Світло і Силу, як автора незмінних законів існування світу. Бог ніколи не змінить власні закони на прохання людини. Просити його про це і сподіватись на таке, з боку людини, є нерозумним. Бог опікується людиною незалежно від її молитовних звернень [Шкавритко М. Молитва.- С. 3-8].

Божа поміч людям надається, зокрема, через пророків, чий культ в СУВ-РВ досить розвинений. До їх кола внесено Т.Шевченка, І.Франка, Лесю Українку. Вони як особливі люди з'являються в земному світі з волі Дажбога для виконання особливої місії. Вона, як правило, полягає у наданні духовної допомоги рідному народу у скрутні часи [Шкавритко М. Джерело сили народу. Розгадка таємного з наук Пророчиці Лесі Українки // Нові Скрижалі.- 1981.- № 1(58).- С. 1184-1191].

М.Шкавритко засудив уявлення про Бога як про жорстоку істоту, характеризуючи такий підхід як "неправильне Богорозуміння". У віруваннях предків українців Бог виступає носієм Правди. Таке рідне богорозуміння, за вченням, ніколи не зникало в народі, навіть в часи поширення християнства. Одним із доказів цього є численні приклади боротьби народу за волю і готовність великої кількості героїв віддати життя в боротьбі за неї, що, з позиції християнського вчення, є безглуздом, проявом пристрасного захоплення мирськими справами [Шкавритко М. Світло Істинної Віри.- С. 1328-1337].

М.Шкавритко підкріплює вчення про добре, прихильне до людей єство Дажбога тезою про те, що Бог не знищив і навіть не покарав народ фізично після прийняття християнства. Народ сам себе покарав "духовним сном", який призвів до постійних невдач у справах захисту національних інтересів через внутрішню роз'єднаність, готовність до зрадництва та братовбивства [Шкавритко М. Джерело сили народу. Розгадка таємного з наук Пророчиці Лесі Українки.- С. 1184-1191].

Віра в Бога, за вченням СУВ-РВ, передбачає переживання сильних почуттів – "вірити в Бога велико". Така віра передбачає, зокрема, дотримання Заповідей та відзначення свят Рідної Віри. В минулому, за М.Шкавритком, релігійність ґрунтувалась на вірі в безсмертне життя людини, на поклонінні вогню, сонцю і блискавці як єдиній Божественній творчій силі, та воді як животворчій силі. В наш час ці елементи давніх вірувань знайшли собі почесне місце в обрядах СУВ-РВ [Шкавритко М. Про свята Рідної Віри весняного круга // Нові Скрижалі.- 1981.- № 2(59).- С. 1230-1241].

Людина та її душа у вченні СУВ-РВ. За вченням СУВ-РВ, існування людини є проявом Божественної дії, а характер української людини є виявом Божественної волі, тому українці, як носії свідомості, цінностей і віри, є, в свою чергу, цінністю для Рідної Віри. Вчення СУВ-РВ проголошує, що Дажбог є батьком українського народу, тому самі українці (діти народу) є "Внуками Дажбога" [Шкавритко М. Наука Рідної Віри. Питання і відповіді.- С. 22, 102-103].

За вченням СУВ-РВ, душа людини та її діяльність є, з волі Дажбога, найвищими проявами життя людини. Душа людини існує як особливе утворення духовної енергії, яка має Божественне походження. Людина не може вивчати і аналізувати власну душу, оскільки свідомість самої людини продукується душею. Головними проявами діяльності душі в людині є її непереборне прагнення пізнавати істину та наявність совісті, свідомості, ідеалів, віри, глузду [Там само.- С. 22-23].

При народженні людини в земному світі – світі Яви в її єство закладаються "дари Дажбога" – духовні і фізичні основи життя. Душа дарується людині при пологах. Діяльність душі людини дозволяє їй розвивати розум і пізнавати світ. Завдяки впливу соціальних обставин пізнання світу людиною і її духовна діяльність можуть бути позитивними або негативними. Якщо в душі людини зберігається стан святості, вона лишається відкритою для містичної дії в ній сил духовного світу. Прийняття СУВ-РВ є запорукою збереження стану святості душі людини [Шкавритко М. Таїнство освячення в Законі Рідної Віри.- С. 1279-1289].

Поштовх перетворення українців в рідновірів походить від дії давніх предків – Праотців, що спричинено волею Дажбога. Завданням рідновірів є "виправлення зради Духу Нації", відродження Рідної Віри предків та могутньої української держави. Зв'язок українців з предками підсилюється завдяки вірі в реінкарнацію [Шкавритко М. Покликані предками, покликані народом! // Нові Скрижалі.- 1983.- № 1(66) .- С. 1569-1577].

За вченням СУВ-РВ, основою формування духовності українця – рідновіра є усвідомлення ним зв'язку з своєю нацією. Національне самопізнання стає передумовою пізнання Дажбога. Відмова українця від приналежності до свого народу означає для неї конфлікт з Богом та духовну смерть [Шкавритко М. Наука Рідної Віри. Питання і відповіді.- С. 44-45, 65].

Духовне народження нового українця-рідновіра починається з усвідомлення ним головної причини систематичних невдач народу у справі державного будівництва та боротьби за волю народу – у зраді Духа Нації, яка відбулася у зв'язку із прийняттям чужої духовності християнства. Далі рідновір має усвідомити, що втрата цієї релігії відбулась для народу під тиском насильства. Але, незважаючи на зраду Рідного Духа Нації, Бог не залишив український народ без своєї опіки і надіслав до нього Пророків і віродив Рідну Віру як єдиний шлях порятунку [Шкавритко М. Світло Істинної Віри.- С. 1328-1337].

"Концепція персональної Долі" є однією з підвалин вчення СУВ-РВ. Згідно з нею, заперечується факт існування Долі як неминучого призначення в житті людини. Людина при народженні отримує як дар Дажбога "персональну Долю", яка містить в собі як позитивні елементи (щастя, радість, успіх, волю...), так і негативні складові (журба, лихо, неволю, жах...), які в подальшому житті будуть здійснювати життєвий "визов" для людини. В подальшому людина сама будує власне життя за допомогою прийняття свідомих рішень. Відсутність власної волі для прийняття рішень веде людину до покори Долі – втрати контролю над

власним життям. Тому СУВ-РВ плакає "Непокору Долі" як релігійну цінність, як основу вільного життя людини, що відповідає "Божему Задуму". Людина сама повинна контролювати свої спроможності, даровані їй Богом. Лише за умов боротьби людини з "визовами" Долі, вона може сформувані в собі ті якості, які потрібні для "спасіння" – народження в Царстві Духа Предків після смерті у земному житті. Лише там вона повною мірою може пізнати Бога. Обов'язковою умовою виконання життєвої програми українця є прилучення української людини до Рідної Віри в цьому чи наступному житті [Шкавритко М. Наука Рідної Віри. Питання і відповіді.- С. 39-41].

Українська нація та держава у вченні СУВ-РВ. В центрі вчення СУВ-РВ про українську націю знаходиться віра в існування Духа Нації – особливого реально існуючого духовного утворення, яке здатне впливати на події земного життя і яке існує з волі Дажбога. М.Шкавритко ототожнює Духа Нації з "душею народу". Вони є головною духовною силою – "Божественним Знаряддям", яке забезпечує існування народу в земному житті [Шкавритко М. Світло Істинної Віри.- С. 1328-1337].

За вченням СУВ-РВ, український народ має особливо почесне місце в історії людства. Воно полягає в тому, що в минулому на території України зародилася цивілізація європейських народів, землеробська культура, розвинулося ремесло, було винайдено колесо та віз, було приручено коня, освоєно обробку першого металу – міді. На території України вперше в світі виникла ідея віри в єдиного Бога, яка потім разом з винаходами поширилася в світі у зв'язку із переселенням вихідців з теренів України [Шкавритко М. В зустрічах з рідновірами // Нові Скрижалі.- 1972.- № 7.- С. 3-10].

В українському контексті справжню державу можуть створити лише рідновіри, оскільки вони починають її творення з духовного очищення і будують її початки у власному єстві, як Духовну Україну. Така держава виникає як спільнота однодумців, які володіють містичною духовною силою, яка опиниться в центрі держави як гарант її успішного, гармонійного розвитку. Це буде Лицарська держава, оскільки лицарський дух знаходиться в душі народу. Для означення цієї держави М.Шкавритко використовує назву "Русколунь" або "Рускень", яка походить з "Велесової книги" [Шкавритко М. Молитва.- С. 3-8].

Божественним призначенням України в світовому масштабі є перетворення її, після відродження Рідної Віри, в центр просвітлення та одуховлення світу [Шкавритко М. Світло Істинної Віри.- С. 1328-1337].

Полеміка ГРІ СХРВ та М.Шкавритка з Л.Силенком та М.Боровиком. Із 1972 р. між ГРІ СХРВ та РУНВірою розгорнулася

ідеологічна боротьба. М.Шкавритко підтримував версію про те, що Л.Силенко був учнем В.Шаяна, членом Ордону Лицарів Бога Сонця, а потім розірвав ці відносини і зайнявся творенням власного релігійного руху [Про спробу знеславити світлу пам'ять В.Шаяна.- С. 1601-1607].

М.Шкавритко звинуватив Л.Силенка у матеріалістичному розумінні, як фантазії, духовного світу – Царства Духів Предків, а також посмертного існування людини та її душі [Сторінками "Рунвіста" і "Самобутньої України" // Нові Скрижалі.- 1972.- № 3,- С. 17-20]. Також Л.Силенка звинувачено у привласненні авторства кількох провідних релігійних ідей. Зокрема, йшлося про те, що авторство ідеї Святої Трійці РУНВіри належить не Л.Силенку, а рідновіру Б.Чубенку. А ідею зображення Тризуба в сонячному колі вперше запропонував Л.Силенкові сам М.Шкавритко під час особистих зустрічей. Перший ескіз зображення начебто виконав син М.Шкавритка Святослав [Сторінками "Рунвіста" і "Самобутньої України".- С. 17-20].

Пізніше ГРІ СХРВ відзначила, що Л.Силенко викривлює давні вірування українців, навмисно наголошує на їх політеїстичному характері, відкидає історичні відомості про наявність в минулому віри в єдиного Бога, щоб залишити за собою право першості на проголошення монотеїстичного культу Дажбога.

ГРІ СХРВ проголосила, що Л.Силенко має право поширювати власні погляди, але не має права називати свою релігію "поверненням до батьківської віри" [Про руйніницькі писання Л.Силенка // Щоб будувати.- Головна Рада Ініціаторів Соборного Храму Рідної Віри.- 1978.- № 9.- С. 11-13].

Крім Л.Силенка, ГРІ СХРВ дискутувала з ідеологом релігійного руху "Бог є один" М.Боровиком. М.Шкавритко відкинув як безпідставне твердження М.Боровика про те, що ГРІ СХРВ відмовляється використовувати слово "Бог" для означення Вищої Сили. Було засуджено також заклики М.Боровика відмовитись від згадування давніх Богів та їхніх імен в релігійній практиці як забобонів старовини [Про листи п. М.Боровика // Нові Скрижалі.-1972.- № 4.- С. 21].

Пізніше ГРІ СХРВ оголосила вчення М.Боровика несумісним з Рідною Вірою. Було наголошено, що він в негативному світлі трактує дохристиянські вірування предків українців, відкидає ідею національної релігії на протигагу власній інтернаціональній релігійній концепції [Про болочі справи руйніників Рідної Віри // Щоб будувати.- Головна Рада Ініціаторів Соборного Храму Рідної Віри.- 1978.- № 9.- С. 9-10].

Таким чином, з огляду на все вищезазначене, можна зробити такі висновки:

1. СУВ-РВ є монотеїстичною українською етнічною релігією, яка виникла в середовищі українських емігрантів західних країн незалежно від організаторської діяльності широко відомих проповідників рідновірського руху В.Шаяна та Л.Силенка. Засновником і ідеологом СУВ-РВ став М.Шкавритко, який послідовно розвивав віровчення у співпраці з керівним органом конфесії ГРІ СХРВ. Релігійна організація досягнула певних успіхів – функціонував молитовний будинок, велась видавнича діяльність. Конфесія спромоглася видати розгорнутий виклад віровчення – книгу "Наука Рідної Віри". На перешкоді розвитку конфесії, крім об'єктивних процесів асиміляції українців, стала передчасна смерть М.Шкавритка та деяких релігійних активістів.

2. В центрі теології СУВ-РВ знаходиться монотеїстичний культ Дажбога. За вченням, це ім'я Бога в українському традиційному розумінні, яке було частково забуте під впливом християнства. Дажбог розглядається як Творець Світу, людини, природи та законів їх існування. Бог має прихильне ставлення до людини і опікується нею за будь-яких обставин. Душа людини є особливим духовним утворенням, яке удосконалюється шляхом реінкарнації і прагне остаточно досягнути духовного світу – Царства Духа Предків. Лише в цьому місці душа може остаточно пізнати Бога, і тим самим виконати своє головне призначення.

3. М.Шкавритко розвинув віровчення СУВ-РВ як продовження традицій дохристиянських вірувань. На його думку, давні вірування містили монотеїстичну ідею Бога, і тому немає потреби в наш час проголошувати їх докорінну реформу із "запровадженням" монотеїзму, подібно до спроб Л.Силенка. Як докази існування "давнього монотеїзму" М.Шкавритко наводить окремі тексти "Велесової книги", свідчення середньовічних істориків Прокопія Кесарійського та Гельмгольда.